

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 228/06-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 4. júla 2006 predbežne prerokoval sťažnosť P. T., t. č. vo výkone trestu odňatia slobody, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Úradu inšpekčnej služby Policajného zboru Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Odboru boja proti korupcii a organizovanej kriminalite v konaní sp. zn. ČTS: ÚIS-46/KOK-2004 a postupom a uznesením Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky sp. zn. IV/1 Gn 2750/04 z 11. apríla 2006 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť P. T. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. mája 2006 doručená sťažnosť P. T., t. č. vo výkone trestu odňatia slobody (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na účinný prostriedok nápravy podľa

čl. 13 dohovoru postupom Úradu inšpekčnej služby Policajného zboru Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Odboru boja proti korupcii a organizovanej kriminalite (ďalej len „ÚIS PZ OBKOK“) v konaní sp. zn. ČTS: ÚIS-46/KOK-2004 a postupom a rozhodnutím Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) sp. zn. IV/1 Gn 2750/04 z 11. apríla 2004.

1. Vo vzťahu k postupu ÚIS PZ OBKOK zo sťažnosti vyplýva, že 7. apríla 2004 sťažovateľ zaslal ministrovi vnútra Slovenskej republiky trestné oznámenie na príslušníkov Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Prešove a Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Prešove podieľajúcich sa na vyšetrowaní trestného činu vraždy v trestnom konaní vedenom na Krajskom úrade justičnej polície Prešov pod sp. zn. ČVS: KÚJP P2/OVVK-03.

Dňa 7. mája 2004 sťažovateľa navštívil príslušník ÚIS PZ OBKOK, ktorý spísal zápisnicu o trestnom oznámení sťažovateľa.

Dňa 3. júna 2004 sťažovateľovi bolo doručené uznesenie vyšetrovateľa ÚIS PZ OBKOK o odmietnutí trestného oznámenia zo 7. apríla 2004, resp. 7. mája 2004.

Dňa 7. júna 2004 sťažovateľ zaslal sťažnosť ako riadny opravný prostriedok proti uzneseniu o odmietnutí trestného oznámenia. O tejto sťažnosti rozhodla generálna prokuratúra uznesením sp. zn. IV/1 Gn 2750/04 z 11. apríla 2004 tak, že sťažnosť zamietla ako podanú oneskorene. Uvedené uznesenie generálnej prokuratúry bolo sťažovateľovi doručené 26. apríla 2004. Sťažovateľ namieta, že ÚIS PZ OBKOK sa jeho sťažnosťou proti uzneseniu o zamietnutí jeho trestného oznámenia vôbec nezaoberal a dokonca mu nebolo zaslané ani oznámenie o tom, že jeho sťažnosť je neprípustná, pretože ju mal podať oneskorene. Týmto postupom sa podľa sťažovateľa ÚIS PZ OBKOK dopustil nielen porušenia zákona, ale aj porušenia základného práva na spravodlivý proces bez zbytočných priesťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 a práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru. Podľa sťažovateľa je vzhľadom na obsah uznesenia o zamietnutí sťažnosti zrejmé, že uznesenie je zavádzajúce preto, aby sa zakryla skutočnosť, že policajný orgán ÚIS PZ OBKOK sa sťažnosťou vôbec nezaoberal a vyhol sa tak zodpovednosti, čím došlo k porušeniu práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru.

2. Vo vzťahu ku generálnej prokuratúre sťažovateľ uviedol, že 29. septembra 2004 zaslal generálnej prokuratúre podnet na sťažnosť pre porušenie zákona, ktorého sa mal dopustiť ÚIS PZ OBKOK zbytočnými priet'ahmi v konaní sp. zn. ČTS: ÚIS-46/KOK-2004. Dňa 5. novembra 2004 sťažovateľovi bolo doručené oznámenie generálnej prokuratúry o postúpení jeho podnetu na ďalšie konanie Krajskej prokuratúry v Prešove, a to napriek tomu, že porušenia zákona sa mal dopustiť ÚIS PZ OBKOK so sídlom v Bratislave, teda táto prokuratúra nebola príslušná konať vo veci vzhľadom na územnú pôsobnosť a nie je ani oprávnená podať sťažnosť pre porušenie zákona.

Dňa 13. decembra 2004 sťažovateľ zaslal Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky podnet na podanie sťažnosti pre porušenie zákona. Dňa 21. marca 2005 bolo sťažovateľovi doručené oznámenie o tom, že jeho podnet bol postúpený generálnej prokuratúre. Dňa 26. apríla 2006 bolo sťažovateľovi doručené uznesenie o zamietnutí jeho sťažnosti, pretože bola podaná oneskorene. Tu sťažovateľ poukazuje na skutočnosť, že uznesenie o odmietnutí jeho trestného oznámenia mu bolo doručené vo štvrtok 3. júna 2004, koniec 3-dňovej lehoty na podanie sťažnosti teda pripadol na nedeľu, a preto posledným dňom lehoty bol nasledujúci deň, t. j. pondelok 7. júna 2004.

Podľa názoru sťažovateľa generálna prokuratúra odstúpením podnetu na podanie sťažnosti pre porušenie zákona nepríslušnému orgánu ako aj uvedením zavádzajúcich informácií v napadnutom uznesení sa dopustila porušenia práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru.

Sťažovateľ vzhľadom na uvedené skutočnosti požaduje vydať nález, v ktorom by ústavný súd vyslovil, že:

1. Úrad inšpekčnej služby Policajného zboru Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Odbor boja proti korupcii a organizovanej kriminalite postupom v konaní sp. zn. ČTS: ÚIS-46/KOK-2004 porušil základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru.

2. Generálna prokuratúra Slovenskej republiky svojím postupom a uznesením sp. zn. IV/1 Gn 2750/04 z 11. apríla 2004 porušila základné právo sťažovateľa na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov (...).

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná (...).

Podľa čl. 13 dohovoru každý, koho práva a slobody priznané týmto dohovorom boli porušené, musí mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom, aj keď sa porušenia dopustili osoby pri plnení úradných povinností.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa, že postupom ÚIS PZ OBKOK v konaní sp. zn. ČTS: ÚIS-46/KOK-2004 došlo k porušeniu jeho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, práva na prerokovanie

veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru a postupom a rozhodnutím generálnej prokuratúry došlo k porušeniu práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru.

Pri prerokovaní tejto sťažnosti ústavný súd predovšetkým zohľadnil, že sťažovateľ namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ku ktorému malo dôjsť takým postupom označených orgánov činných v trestnom konaní, ktorý vyústil do uznesenia o odmietnutí trestného oznámenia sťažovateľa podľa § 197 ods. 1 písm. d) zákona č. 141/1961 Zb. o trestnom konaní súdnom (trestný poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“). Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní sťažnosti predovšetkým skúmal, či súčasťou základného práva na súdnu alebo inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru je povinnosť orgánov činných v trestnom konaní začať trestné konanie voči osobe označenej oznamovateľom (poškodenou osobou) v jej oznámení podľa § 199 ods. 1 Trestného poriadku, a zistil, že tomu tak nie je.

Hoci prvá hlava druhej časti Trestného poriadku upravuje postup orgánov činných v trestnom konaní (postup pred začatím trestného stíhania) pri vybavovaní oznámení osôb o skutočnostiach nasvedčujúcich tomu, že bol spáchaný trestný čin (§ 196 ods. 1 Trestného poriadku), podstatou konania o nich je len preverenie týchto skutočností. Oznamovateľ má právo byť oboznámený s opatreniami prijatými na základe jeho oznámenia a má tiež právo žiadať prokurátora o preskúmanie postupu vyšetrovateľa po podaní oznámenia podľa § 198 ods. 2 Trestného poriadku, resp. právo podať sťažnosť proti uzneseniu o odmietnutí veci pre neprípustnosť trestného stíhania (§ 197 ods. 3 Trestného poriadku). Procesným oprávneniam oznamovateľa (poškodenej osoby) však nezodpovedá aj povinnosť orgánov činných v trestnom konaní začať trestné konanie na základe jeho oznámenia, keďže „právo fyzickej osoby na začatie trestného konania voči označenej osobe na základe podaného trestného oznámenia nepatrí medzi základné práva a slobody podľa druhej hlavy ústavy a nemožno ho odvodiť z niektorého zo základných práv alebo slobôd“ (II. ÚS 42/00).

Domáhanie sa ochrany základného práva pred iným orgánom ochrany práva prichádza do úvahy iba za predpokladu, že v okolnostiach konkrétneho prípadu základné právo, porušenie ktorého fyzická osoba alebo právnická osoba namieta, existuje.

Z ustanovení Trestného poriadku však nemožno vyvodit' subjektívne právo (a už vôbec nie ústavnoprávny nárok) oznamovateľa trestného činu na začatie trestného stíhania proti osobe označenej v trestnom oznámení ako páchatel' trestného činu. Aj keď podľa § 2 ods. 3 Trestného poriadku je prokurátor povinný stíhať všetky trestné činy, o ktorých sa dozvedel, posúdenie otázky, či sú splnené podmienky pre začatie trestného stíhania v konkrétnej veci (na základe skutočností uvedených v trestnom oznámení alebo skutočností zistených preverovaním trestného oznámenia), je plne v právomoci orgánov činných v trestnom konaní (policajných orgánov, vyšetrovateľov, prokurátorov). Takéto právo nemožno odvodiť ani z niektorého zo základných práv alebo slobôd podľa druhej hlavy ústavy (m. m. II. ÚS 42/00, II. ÚS 238/02, II. ÚS 43/03, III. ÚS 198/03). Rovnako súčasťou týchto základných práv nie je ani povinnosť orgánu štátu kvalifikovať konanie, v ktorom sťažovateľ vidí porušenie svojich práv, ako trestný čin. Ak dôkazy, ktoré boli vykonané, nedávajú podklad pre začatie alebo pokračovanie v trestnom stíhaní, nemôže vyšetrovateľ začať konať alebo pokračovať v konaní. Sťažovateľ ako oznamovateľ trestného činu mal zákonné právo domáhať sa len toho, aby sa jeho oznámením, či sťažnosťou kompetentný orgán zaoberal. Nemá však nárok na to, aby výsledok konania zodpovedal jeho predstave (II. ÚS 88/99).

V nadväznosti na uvedené ústavný súd už vyslovil, že absencia existencie práva na začatie trestného stíhania, resp. pokračovanie v trestnom stíhaní vylučuje aj možnosť porušenia sťažovateľom označeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov (m. m. II. ÚS 223/03).

Keďže postup orgánov činných v trestnom konaní podľa § 196 a nasl. Trestného poriadku nemožno považovať za súčasť základného práva sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, nemôžu priet'ahy v tomto postupe predstavovať ani porušenie základného práva sťažovateľa na prejednanie veci bez zbytočných priet'ahov, ktorého porušenie sťažovateľ namietal v súvislosti s rozhodovaním o jeho sťažnosti proti uzneseniu o odmietnutí jeho oznámenia podľa § 196 ods. 1 Trestného poriadku. Preto bolo potrebné v tejto časti jeho sťažnosť po jej predbežnom prerokovaní odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

K sťažovateľom namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom označených orgánov činných v trestnom konaní ústavný súd predovšetkým pripomína, že účelom, podstatou a zmyslom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia orgánu verejnej moci.

Ústavný súd už v uzneseniach sp. zn. II. ÚS 41/98 a sp. zn. II. ÚS 20/02 vyslovil, že právo na konanie bez zbytočných prietáhov zaručené čl. 48 ods. 2 ústavy sa v prípade konania pred orgánmi činnými v trestnom konaní chráni po začatí trestného stíhania (§ 160 Trestného poriadku), keď sa občan stáva účastníkom tohto konania buď ako obvinený, alebo poškodený.

Pretože na základe uvedených skutočností neprichádza do úvahy, aby ústavný súd namietaný postup označených porušovateľov mohol po prijatí návrhu na ďalšie konanie kvalifikovať ako porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 dohovoru, ústavný súd jeho návrh odmietol ako zjavne neopodstatnený.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. júla 2006